OBSAH

ÚVOD 11

OBMEDZENÁ DEMOKRACIA (1945 – 1948)

I. KAPITOLA

SLOVENSKO V ČESKOSLOVENSKU – ZAHRANIČNOPOLITICKÉ SÚVISLOSTI VÝVOJA (1945 – 1948)
Dušan Segeš, Štefan Šutaj 15
1. Koniec druhej svetovej vojny a obnovovanie ČSR 15
2. Sovietsky zväz a stredovýchodná Európa 19
3. Oslobodenie a pobyt cudzích vojsk v ČSR 22
4. Reštitúcia štátnych hraníc a mierová konferencia v Paríži 24
5. Populačné transfery 28
6. Zastupiteľské úrady na Slovensku 30
7. Politika „mostu 31
8. Nová slovanská politika 36
9. Politická kríza na Slovensku roku 1947 a predvečer komunistického prevratu 38
10. Dekréty prezidenta Edvarda Beneša 41

II. KAPITOLA

JAR 1945 A SLOVENSKO
Jan Pešek 47
1. Obnovenie Československa 47
2. Moskovské rokovania a Košický vládny program 53

III. KAPITOLA

SLOVENSKÁ SPOLOČNOSŤ PO SKONČENÍ DRUHEJ SVETOVEJ VOJNY
Elena Londáková, Anna Falisová, Katarína Kožáková 59
1. Kultúrno-politický vývin v prvom povojnovom období 59

2. Zdravotnícka situácia na Slovensku po skončení druhej svetovej vojny 74
3. Zmeny v oblasti sociálnej politiky v prvom povojnovom období 81
4. Povojnový exil 90

IV. KAPITOLA

OD OSLOBODENIA PO PARLAMENTNÉ VOĽBY V MÁJI 1946

Jan Pešek 97
1. Utváranie nového politického systému 97
2. Slovenské národné orgány v štruktúre štátnej moci 101
3. Národnostné menšiny 106
4. Politické strany, ich ideológia a politické smerovanie 111
5. Aprílová dohoda, vznik Strany práce a Strany slobody 114
6. Prvé povojnové parlamentné voľby 117

V. KAPITOLA

HOSPODÁRSKY VÝVOJ SLOVENSKA 1945 – 1948

Ľudovít Hallon, Miroslav Sabol 121
1. Hospodárska pozícia Slovenska pred obnovením ČSR a Košický vládny program 122
2. Vojnové škody a povojnová rekonštrukcia 124
3. Menová reforma a plán industrializácie Slovenska 135
4. Proces znárodnenia a jeho etapy 140
5. Pozemková reforma 148
6. Príprava a realizácia Dvojročného hospodárskeho plánu 153
7. Centralizačné tendencie v oblasti riadenia ekonomiky a DS po voľbách z jari 1946 161

VI. KAPITOLA

POLITICKÝ VÝVOJ OD LETA 1946 DO FEBRUÁRA 1948

Jan Pešek 167
1. Tretia pražská dohoda a povolebné mocenské preskupovanie 167
2. Retribučné súdnictvo a proces s Jozefom Tisom 172
3. Ľudovodemokratický režim a cirkvi 177
4. Jesenná politická kríza 181
5. Ďalšie vyhrocovanie vnútro-politického napätia na prelome rokov 1947 – 1948 187
6. Februárová kríza a komunistický prevrat 190

OD FEBRUÁRA 1948 DO KONCA 50. ROKOV

VII. KAPITOLA

ZAHRANIČNOPOLITICKÉ SÚVISLOSTI VÝVOJA
V ROKOCH 1948 – 1960
Dušan Segeš 203
1. Sovietizácia ministerstva zahraničných vecí 208
2. Embargo na informácie zo Západu 209
3. Komunistické monsterprocesy v sovietskej režii 211
4. Sovietski „poradcovia" v krajinách sovietskeho bloku 213
5. Éra po Stalinovi 217
6. Revolty v sovietskom bloku 222

VIII. KAPITOLA

OD FEBRUÁRA 1948 DO KONCA 50. ROKOV – POLITICKÝ VÝVOJ
Jan Pešek 227
1. „Upevňovanie februárového víťazstva" a formovanie mechanizmu vládnutia 227
2. Systém politickej perzekúcie 238
3. Počiatočné obdobie budovania komunistického režimu (1948 – 1953) ... 241
4. Prvá kríza komunistického režimu a úsilie o jej prekonanie (1953 – 1956) 254
5. Politické procesy a proces s tzv. slovenskými buržoáznymi nacionalistami 258
6. Politický vývoj v polovici 50. rokov 20. storočia 260
7. Návrat k tvrdému kurzu (1957 – začiatok 60. rokov) 270
8. Ilúzie a ideologické konštrukcie 281

IX. KAPITOLA

SLOVENSKO V SOCIALISTICKOM ČESKOSLOVENSKU –
EKONOMICKÝ VÝVOJ
Miroslav Londák, Viera Hlavová 285
1. Zmena ekonomického systému po februári 1948 285
2. Plánované hospodárstvo v Československu – ilúzie a realita 288
3. Miesto slovenských národných orgánov v procese riadenia ekonomiky 293
4. Problémy socialistickej industrializácie Slovenska 297
5. Stav slovenskej ekonomiky na konci 50. rokov 300
6. Vývoj v oblasti poľnohospodárstva 309
   6.1 Štátne majetky po r. 1948 316
7. Vývin malovýrobných foriem hospodárenia 318

X. KAPITOLA

SLOVENSKÁ KULTÚRA V 50. ROKOCH 20. STOROČIA (1948 – 1960)
Elena Londáková 331
1. Kultúra po februári 1948 ako súčasť zásadnej celospoločenskej zmeny .. 331
   1.1 Od slobodnej tvorby – k socialistickému realizmu 336
   1.2 Inžinieri ľudských duší a prevýchova obyvateľstva 336
   1.3 Umelecké zväzy na začiatku budovania socializmu stalinského typu a socialistický realizmus 339
   1.4 Nové umenie po roku 1948 341
2. Kultúra v konfrontácii s politikou – stalinské 50. roky 345
   2.1 Po smrti diktátora (1953 – 1956) 349
   2.2 II. zjazd česko-slovenských spisovateľov 351
3. Problémy slovenského školstva v 50. rokoch 357
   3.1 Študentský majáles v roku 1956 360

XI. KAPITOLA

SLOVENSKÁ SPOLOČNOSŤ V ROKOCH 1948 – 1960
Jan Pešek, Katarína Kožáková, Štefan Sutaj, Anna Falisová 365
1. Február 1948 a slovenská spoločnosť 365
2. Zmeny v spoločnosti 370
3. Zmeny sociálnej štruktúry 374
4. Cirkvi a komunistický režim 381
5. Národnostné menšiny 391
6. Politický exil po roku 1948 404
7. Sociálna politika v období rokov 1948 – 1960 414
8. Zdravotníctvo na Slovensku v pofebruárovom období 421

VÝBEROVÁ BIBLIOGRAFIA 429

MENNÝ REGISTER 437

ZOZNAM SKRATIEK 443

OBRAZOVÁ PRÍLOHA 446